

Henkilörekisterien tietosuoja uudistuu

EU:n uutta tietosuoja-asetusta sovelletaan suoraan kaikissa EU-maissa – myös Suomessa – sen voimaantulosta lukien. Nyt on oikea aika ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Keväällä 2016 hyväksytty tietosuoja-asetus tulee voimaan toukokuussa 2018, ja se koskee kaikkia yrityksiä niiden koosta ja toimialasta riippumatta. Vaikka aikaväli tuntuu pitkältä, pitäisi yritysten käytännössä viimeistään nyt ryhtyä varautumaan uudistukseen ja sen tuomiin muutoksiin. EU:n tietosuoja-asetus yhdenmukaistaa henkilötietojen käsittelyyn liittyvän sääntelyn. Nykyisin kussakin EU-maassa noudatetaan oman maan lakia ja tämä tilanne siis muuttuu vuoden 2018 toukokuussa.

Yleisten tavoitteiden mukaan uudella asetuksella vahvistetaan muun muassa entisestään yksilön oikeuksia, tehostetaan tietosuojasääntöjen valvontaa ja kehitetään EU:lle aiempaa turvallisempi digitaalinen tiedonkulku.

Asetuksen tehtävänä on varmistaa, että henkilötietojen suoja on mahdollisimman toimiva nyt käynnissä olevalla digitaalisuuden aikakaudella. Sen tärkeä tehtävä on myös lisätä talouskasvua, sillä asetuksen ansiosta henkilötietojen käsittelykustannusten ja byrokratian odotetaan vähenevän.

Valmistaudu muutokseen

Muutokseen varautuminen kannattaa käynnistää yrityksen eri henkilötietoja sisältävien rekisterien nykytila-arvioinnilla, jolla selvitetään muun muassa, mistä henkilötietoja hankitaan, miten niitä käsitellään ja mihin niitä mahdollisesti luovutetaan sekä ennen kaikkea, mitä muutoksia tulee uuden tietosuoja-asetuksen johdosta tehdä.

Henkilörekisterien ylläpidosta dokumentoitua ja suunnitelmallista

Henkilötietojen käsittely on oltava etukäteen laaditun suunnitelman (ns. privacy policy) mukaista. Yleisesti ottaen vain tarpeellisia tietoja saa käsitellä, ei ns. nice to know -tietoa. Tietojen käsittelyyn on aina oltava laillinen peruste.

Henkilörekisterin ylläpidon on oltava paitsi suunnitelmallista, myös dokumentoitua. Yrityksen on pystyttävä jälkikäteen osoittamaan käsittelevänsä henkilötietoja lainmukaisesti. Organisaation on osoitettava ja dokumentoitava henkilötietojen käsittelytapansa tarkasti.

Jokaisella on asetuksen mukaan oikeus saada tarkastaa yrityksen rekisteristä omat tietonsa ja se, miten niitä on käsitelty. Tältä osin on muutos nykyiseen tilanteeseen varsin vähäinen.

Rekisterinpitäjä ja käsittelijä

Asetus asettaa velvoitteita paitsi henkilörekisterin pitäjälle, myös tietojen käsittelijälle. Rekisterinpitäjänä pidetään yritystä, jonka lukuun rekisteriä pidetään ja

käsittelijänä puolestaan sitä yritystä, jolle on ulkoistettu henkilötietojen käsittelytehtäviä. Nykyinen laki ei suoraan aseta käsittelijälle velvoitteita.

Henkilötietojen käsittelyn ulkoistamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus osapuolten välille. Asetuksen mukaan siinä on sovittava varsin tarkkaan ja yksityiskohtaisesti osapuolten välisistä henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä oikeuksista ja etenkin vastuista.

Tietosuojavastaava

Yrityksen on nimettävä tietosuojavastaava tietyissä asetuksessa määritellyissä tilanteissa. Velvollisuus koskee etenkin yrityksiä, joiden ydintehtävät muodostuvat henkilötietojen käsittelytoimista, tai jotka luonteensa, laajuutensa tai tarkoitustensa vuoksi edellyttävät laajamittaista rekisteröityjen säännöllistä ja järjestelmällistä seurantaa.

Ulkoistettujen palveluntoimittajien ja henkilötietojen käsittelijöiden kanssa on syytä laatia tarkka kirjallinen sopimus, joka on tietosuoja-asetuksen asettamien vaatimusten mukainen.

Ilmoitusvelvollisuus tietoturvaloukkauksista

Asetus kiristää henkilötietoihin kohdistuvien tietoturvaloukkausten ilmoitusvelvollisuutta. Yrityksillä on oltava riittävät valmiudet loukkausten havainnointiin sekä niistä ilmoittamiseen. Yrityksen on minimoitava vahingot ja ilmoitettava loukkauksesta rekisteröidylle henkilölle viivytyksettä sekä viranomaiselle 72 tunnin kuluessa havaitsemisesta.

Rikkomuksista voi seurata mittavat sanktiot

Uutta on se, että asetuksen rikkomisesta voi seurata mittava ns. hallinnollinen sakko, joka voi olla suuruudeltaan jopa 20 miljoonaa euroa tai 4 prosenttia yrityksen maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta. Kaiken kaikkiaan viranomaisten toimivaltuuksia lisätään nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

Tietojen siirto toiselle yritykselle

Uutta on myös se, että rekisteröidyllä henkilöllä – ei rekisterin pitäjällä – on oikeus vaatia antamiensa henkilötietojen siirtämistä toiselle yritykselle.

Rekisteröidyillä henkilöillä on asetuksen mukaan lisäksi oikeus esittää vahingonkorvausvaatimuksia rekisterinpitäjän ohella tietyissä tilanteissa myös henkilötietojen käsittelijälle.

Kaiken kaikkiaan muutos tuo yrityksille lisää velvoitteita ja rekisteröidyille vastaavasti oikeuksia nykyiseen verrattuna. Osin muutokset ovat varsin pieniä, osin suhteellisen merkittäviäkin. Jokaisen yrityksen on syytä selvittää oma tilanteensa riittävän ajoissa, jotta asetuksen mahdollisesti edellyttämät muutokset mm. tietojärjestelmiin ehditään tehdä hyvissä ajoin ennen toukokuuta 2018.

Markku Varhela toimii asianajajana ja osakkaana Suomen johtaviin transaktiojuridiikan asiantuntijoihin kuuluvassa Eversheds Asianajotoimistossa. Hänen osaamisalueitaan ovat mm. media- ja viihdeoikeus, viestintäoikeus, internet-oikeus, kuluttajansuoja, markkinointioikeus ja immateriaalioikeudet, erityisesti tekijänoikeus.

Lähde:

<http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>

